

România liberă

ANUL LI
Nr. 14988
Serie nouă
nr. 954
24 MAI 1993
8 PAGINI — 50 LEI

„România liberă”

ACTUALITATEA POLI

SIGHET / Muzeul gândirii arestate

A ierta, dar nu a uita

Duminică s-a încheiat la Sighet seria de manifestări puse sub titlul „Inchisoarea de la Sighet — memorial istorico-politic”. În cele trei zile cât a durat, au luat cuvântul foști deținuți politici, oameni de cultură, în încercarea de a descifra ceea ce s-a întâmplat nu numai aici, ci și în toată România. În cei 45 de ani de comunism, în speranța că astfel, știind, așa ceva nu va mai fi posibil. Au vorbit: Corneliu Coposu, Doina Cornea, preotul greco-catolic Eugen Popa, Banu Rădulescu (despre „tipologia psihopată a conducătorilor în totalitarism”), Vintilă Brătianu, Ioana Brătianu, Francois Despres, Mihaela Ionescu (unul dintre organizatorii evadării descrise în cartea lui Ion Ioanid), Victor Ioan Pica („Rezistența din

Munții Făgăraș”), Ștefan Gânczy, Valeriu Achim, Laurențiu Ullici, Dorana Coșoveanu ș.a. S-a subliniat de către mai mulți participanți că trebuie ca faptele trecutului și autorii lor să fie judecate. S-a făcut apel la iertare, dar d-na Doina Cornea s-a întrebat pe bună dreptate dacă putem noi ierta în numele altora, al martirilor. Oricum, nu despre vreun fel de răzbunare poate fi vorba în acest caz, ci mai degrabă de o judecată morală a făptașilor, cât și de scrierea, la rece dacă se poate, a acestui capitol tragic de istorie.

La intrarea pușcăriei stă de pe-acum o placă pe care scrie: „Centrul de studii asupra totalitarismului. Muzeul gândirii arestate”, iar geamurile de la parter sunt acoperite cu alte plăci cu-

prinzând numele celor ce au fost întemnițați și ale celor ce au murit în această teribilă închisoare. Expoziția din interior oferă spre luare la cunoștință copii ale actelor de deces ale martirilor asasinați aici: cu toții sunt declarați, culmea ironiei, „fără ocupație” și au murit de boli care nu au nimic, în concepția tortionarilor, cu regimul de temniță. Ne amintim chiar că fostul director a avut impertinența să prezinte o listă de alimente care, chipurile, ar fi fost asigurate deținuților.

În fața participanților s-a citit mesajul Consiliului Europei, dar și acela al Procuraturii României: „Menționăm că în intervalul 21—23.05.93, conducerea instituției noastre va primi vizita oficială a Procuraturii și Poliției din Re-

gatul Norvegiei”. A luat parte, în schimb, cu un cuvânt pertinent, dl. Adrian Duță, secretar de stat, în Ministerul Justiției. Vineri, dl. Virgil Măgureanu a fost semnalat pe aeroportul din Bala Mare, sosind.

Duminică s-a sfințit locul din cimitirul săracilor unde se va înălța un monument în memoria martirilor, pe malul Tisei, acolo unde ei stau „la hotare, ca un zid de apărare”, cum spune cântecul despre Ștefan cel Mare. În aceeași zi, la Giulești, un sat din vecinătate, a fost deschisă Casa memorială Ilie Lazăr.

Putem ierta, au afirmat mulți dintre participanți, dar nu avem voie să uităm.

Nicolae Prelipceanu